تفاوت نقل فقر پایانی خطبه در کتب شیخ صدوق با دیگر کتابها

[در شرح] صفحه هفتاد و سوم بودیم. حضرت علیه السلام فرمودند:

> **«أيها الناس إنّه لا شرف أعلى من الإسلام ، ولا كرم أعزّ من التقى ، ولا معقل أحرز من الورع، ولا شفيع أنجح من التوبة، ولا كنز أنفع من العلم، ولا عز أرفع من الحلم ، ولا حسب أبلغ من الأدب، ولا نسب أوضع من الغضب»[1].**

عرض شد که این خطبه، به خطبة الوسیلة معروف است. مرحوم شیخ صدوق، در اینجا کلمه «خطبة الوسیلة» را نیاورده‌اند. ولی در کافی شریف، در کتاب روضه دارد که خطبه‌ای است که معروف است به «خطبة الوسیلة». در تحف العقول هم، ابن شعبه، همین خطبه شریفه را آورده‌اند و در آنجا هم دارند که این خطبه، معروف به «خطبة الوسیلة» است. ولی در تحف العقول فرمودند: از این خطبه، آنچه را که به کتاب مربوط می‌باشد را می‌آورم. در کافی نه، ظاهرش این است که همه خطبه را آورده‌اند. در توحید صدوق و امالی صدوق و فقیه، اصلاً اسمی از وسیلة نیامده است.

در تحف العقول، اصلاً الوسیلة مطرح نشده است. چون فرموده بودند که من به مناسبت کتاب آن را ذکر می‌کنم؛ تحف العقول است؛ یعنی حِکَم را می‌آورم؛ مطالبی که مربوط به اعتقادات و امامت است را بنا ندانشتند که بیاورند. لذا مشکلی ندارد آن بخشی که حضرت علیه السلام در مورد وسیلة صحبت کردند و مطالب امامت و تاریخ مصیبتهایی که برای اسلام پیش آورده‌اند را در تحف نیاورده‌اند، ولی در کافی هست.

خب، نکته‌ای که هست، این است: در این سه کتابی که شیخ صدوق این خطبه را آورده‌اند، از کجا آورده‌اند؟؛ چون نقل جناب صدوق با تحف و کافی تفاوتهایی دارد. در هر سه کتابشان – امالی، توحید و فقیه - این خطبه یکی است و هر سه مورد، با دیگر کتب، فرق دارد. حالا باید چه کار کرد؟

---

[1]. شیخ صدوق، التّوحيد، ج ۱، ص ۷۳.

بازبینی #2
ایجاد شده 9 نوامبر 2024 14:34:13 توسط ... .
به روزرسانی شده 11 نوامبر 2024 15:47:51 توسط ... .